

บทบรรณาธิการ

ในวารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับปีที่ 27 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2563) นี้ ประกอบด้วยบทความอันมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการเทศน์มหาชาติคำหลวงและการอุทิศบุญในประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของไทย และยังรวมไปถึงเรื่องของการจัดการโรงเรียนขององค์กรพุทธนิกายอื่น นอกจากนี้ ยังคงมีบทความแปลเรื่อง “องค์ใดพระสัมพุทธ” อีกทั้งยังมีบทวิจารณ์หนังสือที่ยังทันสมัยอยู่เสมอของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)

บทความแรกคือ “การอุทิศบุญในประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของไทย: ความสำคัญและคำอธิบายร่วมสมัย” โดย พระมหาอนุกุล เงามาม และ สมพรนุช ตันศรีสุข (อาจารย์ที่ปรึกษา) บทความนี้ศึกษาเกี่ยวกับการอุทิศบุญในประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ทั้งในระดับคัมภีร์ อันได้แก่ วรรณคดีพระพุทธรูปศาสนาภาษาบาลี และในระดับพิธีกรรมความเชื่อที่ชาวพุทธไทยยึดถือปฏิบัติในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่ามียางองค์ประกอบที่สะท้อนถึงความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในวรรณคดีพระพุทธรูปศาสนาชั้นอรรถกถาและการปฏิบัติพิธีกรรมในประเพณีไทย (เช่น การกรวดน้ำ) แต่ในขณะเดียวกัน บางองค์ประกอบที่แตกต่างออกไปจากที่ปรากฏในวรรณคดีพระพุทธรูปศาสนา(เช่น บางส่วนของคำอธิบายเรื่อง การอุทิศบุญ)

บทความถัดไปคือ “การศึกษาตามแนวทางขององค์กรพุทธนิกาย: แนวคิดและการจัดการของโรงเรียนนิกายเถรวาท” โดย พิชญรัตน์ เหมนาไลย ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมถึงประวัติและแนวคิดขององค์กรพุทธนิกาย และการวิเคราะห์แนวคิดและการจัดการศึกษาของโรงเรียนนิกายเถรวาท ผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนดังกล่าวยึดหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เรื่องพระพรหมวิหาร 4 หรือ อัปมัญญา 4 และ แนวคิดพระโพธิสัตว์ กล่าวคือ โรงเรียนมองเห็นผู้เรียนเป็น “พระโพธิสัตว์น้อย” ขณะที่ผู้สอนเป็นเสมือน “พระโพธิสัตว์” และกระบวนการเรียนการสอนเปรียบได้กับ “โพธิสัตว์มรรค”

บทความสุดท้ายมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทย ได้แก่ “ปริทรรศน์มหาดิถีบัวหลวงในดินแดนไทย” โดย สุมาลี วีระวงศ์ ซึ่งสืบสาวความเป็นมาและพัฒนาการของมหาเวสสันดรชาดก ตั้งแต่เมื่อครั้งที่เป็นนิทานมุขปาฐะของอินเดียโบราณ ถ่ายทอดและเผยแพร่เข้ามาในดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบัน กระทั่งภิกษุนำมาใช้เป็นมหาดิถีชาดก โดยมีการดัดแปลงขยายความให้เหมาะสมตามท้องถิ่นและยุคสมัยเรื่อยมา ภายหลังปรากฏเป็นฉบับเขียนลายมือในพ.ศ. 2025 ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ และเป็นมหาดิถีฉบับหลวงฉบับพิมพ์ครั้งแรกในพ.ศ. 2460 ตามพระราชดำริในสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า ผู้เขียนได้ชี้ถึงการเสริมและปรับแต่งมหาดิถีฉบับหลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป้าหมายของกิจกรรมการกุศลสาธารณะ อันอาจจะกระทบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและนำเสนอสู่สาธารณะปวงในที่สุด

งานแปลเรื่อง “องค์ใดพระสัมพุทธ” ของฟุกิตะ ทากามิจิ และแปลโดย ชานบวิชช์ ทัดแก้วนั้น เป็นงานแปลอันน่าสนใจ ซึ่งลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องในวารสารฉบับนี้เป็นงานแปลบทที่ 4 เรื่อง “การเสด็จออกบรรพชา ณ กรุงราชคฤห์” และ ในวารสารฉบับนี้ พระสมุห์อดิเรก อาทิจฺจพล ได้เสนอบทวิจารณ์หนังสือของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) เรื่อง “สถานการณ์พระพุทธศาสนา ทวนกระแสไสยศาสตร์” แม้ว่าจะจัดพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2538 แต่มีการตีพิมพ์ซ้ำหลายครั้งกระทั่งปัจจุบัน ผู้วิจารณ์หนังสือชี้ให้เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือยังมีความทันสมัยและยังมีความสำคัญยิ่งขึ้นไปอีกสำหรับชาวพุทธในสถานการณ์ปัจจุบันที่แนวคิดแบบไสยศาสตร์มีความแพร่หลายแม้จะมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็ตาม

สำหรับฉบับแรกของปีนี้เนื่องจากมีความไม่สะดวกหลายประการอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด 19 จึงไม่สามารถนำเสนอบทความได้มากเท่าที่คาดหวัง วารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ และจะนำบทความที่ทรงคุณค่าลงในฉบับถัดไป และขอขอบพระคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามงานของวารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาอย่างสม่ำเสมอ

หากท่านต้องการตีพิมพ์บทความในวารสาร โปรดเสนอต้นฉบับตามข้อแนะนำใน
การเตรียมบทความสำหรับการตีพิมพ์ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่ประการใด